

S u o m e n P a n k i n
taloustieteellinen tutkimuslaitos

H. A. M.

Luottamuksellinen

T A L O U D E L L I N E N T I L A N N E
vuoden 1963 alkukuukausina

22.4.1963

Taloudellinen tilanne vuoden 1963 alkukuukausina

Suomen viennille tärkeiden markkinatalousmaiden tuotannon kehitystä kuvaavat hajatiedot antavat aihetta olettaa, että tuotannon kasvuvauhti muodostui näissä maissa kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä suurin piirtein sellaiseksi kuin helmikuun ennusteessa oletettiin. Koska kotimaisten kysyntäkomponenttien kehityksessä ei liioin ole toistaiseksi havaittavissa sellaisia piirteitä, jotka olennaisesti poikkeaisivat ennusteessa edellytetyistä, ei ennusteessa esitettyä yleiskuvaa toistaiseksi ole syytä muuttaa. Tällöin on kuitenkin edellytetty, että huomattava osa niistä "menetyksistä", jotka lakkojen aikana syntyivät tuotannossa ja ulkomaan kaupassa on mahdollista kompensoida toisen ja kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Ennusteeseen liittyen esitetään seuraavassa kuluvan vuoden alkukuukausien taloudellista kehitystä kuvaavaa aineistoa.

1. Vienti

Vuoden 1962 puolivälistä saakka havaittavissa ollut viennin kausivaihteluista puhdistetun kasvuvauhdin lievä kohoaminen jatkui vielä tammikuussa. Tällöin saavutettiin taso, jolla vienti oli vuoden 1962 alussa, ennenkuin tuotannon rajoituksia ryhdyttiin toteuttamaan. Vaikean jäätilanteen ja virkamieslakon helmi- ja maaliskuussa aiheuttamien menetysten suuruutta on vaikea arvioida, mutta koska etenkin massa- ja paperiteollisuuden varastot runsaasti kasvoivat, kompensoitunee huomattava osa näiden syiden aiheuttamasta viennin supistumisesta. Sahatavaraa on

myyty kuluvaan vuoden toimituksiin yli 18 % runsaammin kuin vastaavana aikana v. 1962. Toistaiseksi ei liene aiheellista nostaa ennusteessa esitettyä vientiarviota.

2. Kulutus

Ennusteessa arvioitiin yksityisen kulutuskysynnän kasvun jäävän vuoden alkupuoliskolla vähäiseksi ellei suorastaan negatiiviseksi. Vähittäiskaupasta tammi-helmikuulta saadut tiedot eivät anna aihetta muuttaa tätä käsitystä, sillä myynnin volyymissa ei tapahtunut nousua vuoden 1962 vastaavan ajanjakson luvuista. Koko vähittäismyynnin kausivaihteluista puhdistetun sarjan kehitys tukee myös tätä käsitystä. Lukuihin on saattanut vaikuttaa suhdannetilanteen lisäksi myös sellaiset erityistekijät kuin lakot ja odotukset liikevaihtoveron uudistuksesta.

3. Investointitoiminta

Kotimaisen investointitoiminnan kasvu oli vuoden 1962 lopussa pysähtynyt. Asuinrakennuksia aloitettiin tosin vuoden 1962 viimeisellä neljänneksellä poikkeuksellisen paljon - kaksinkertainen määrä edellisen vuoden viimeiseen neljännekseen verrattuna -, mutta suuri osa näiden rakennustöiden jatkamisesta siirtynee rakennusalan lakon ja vaikean rahoitus tilanteen takia. Teollisuus- ja liikerakennusten ja muun talonrakennustoiminnan sekä kone- ja laiteinvestointien väheneminen vaikuttavat sen, että kokonaisinvestoinnit olivat vuoden vaihteessa vähenemässä asuinrakennustoiminnan ja julkisen maa- ja vesirakennustoiminnan lisääntymisestä huolimatta.

4. Tuotanto

Vuoden 1963 ensimmäisen neljänneksen kokonaistuotanto lienee

ollut suunnilleen samansuuruinen kuin vuoden 1962 ensimmäisen neljänneksen tuotanto. Suurimmat tuotannon supistumiset lienevät tapahtuneet liikenteessä ja talonrakennustoiminnassa työnteijäseisausten ja poikkeuksellisen kylmän talven takia. Metsätalouden tuotanto jäänee ensimmäisellä vuosineljänneksellä 6 - 8 prosenttia pienemmäksi kuin viime vuonna, millä on huomattava vaikutus työllisyystilanteeseen. Teollisuuden ja kaupan tuotannossa on tapahtunut edelleen lisäystä viime vuoden ensimmäiseen neljännekseen verrattuna, mutta kausivaihteluista puhdistettuna niiden tuotannon kasvu on pysähtynyt edelliseen neljännekseen verrattuna. Osa lakkojen ja kylmän talven aiheuttamista tuotannon supistuksista saataneen takaisin kevään kuluessa.

5. Työllisyys

Työllisyystilanne oli ennen lakkojen alkamista marras-joulukuussa selvästi huononemassa. Kausivaihteluista puhdistettu työttömyysprosentti kohosi silloin 1.8:aan oltuaan vielä elo-lokakuussa keskimäärin 1.2. Vuoden vaihteen jälkeen tapahtuneista mahdollisista muutoksista ei lakkojen takia ole käytettävissä luotettavia tietoja. On mahdollista, että työllisyystilanne paranee keväällä lakkojen kompensatiovaikutusten takia normaalia kausikehitystä nopeammin, mutta tämä muutos jäänee kuitenkin väliaikaiseksi.

6. Tuonti

Kuluvan vuoden tammi-helmikuun tuonnin arvo (577 milj. nmk) oli runsaat 8 % pienempi kuin vuotta aikaisemmin (629 milj. nmk). Kun viennin arvo (441 milj. nmk) laski vähemmän (-6 %), muodostui tammi-helmikuun kauppataaseen vajaus (137 milj. nmk) yli

13 % viime vuoden tammi-helmikuun vajausta pienemmäksi.

Lakkojen johdosta tuonnin kasvuvauhti näyttää hidastuneen jonkin verran voimakkaammin kuin ennusteessa edellytettiin. Koska näistäkin menetyksistä huomattava osa ilmeisesti kompensoidaan, ei myöskään tuontiennustetta ole toistaiseksi syytä korjata.

7. Hinnat

Hintojen nousu on jatkunut lievänä. Kuluttajan hintaindeksin pisteluku (118.8) oli maaliskuussa 0.8 % korkeampi kuin joulukuussa. Maaliskuun luku oli näin ollen sama kuin ennusteessa oletettu. Tukkuhintaindeksin osalta nousuprosentti joulukuusta maaliskuuhun oli 1.5 %.

8. Rahamarkkinat

Maksuvälinevarantotaseen erien kehityksen arviointi tammi-helmikuun lukujen perusteella on erittäin epävarmaa molempiin kuunvaihteisiin osuneiden, taseen arvojen kannalta merkittävien lakkojen vuoksi.

Yleisön varsinaisten talletusten voidaan todeta kasvaneen ennustettua selvästi voimakkaammin. Kasvuvauhti on ollut tammi-helmikuussa noin 6 - 7 % vuotta kohden laskettuna, kun vastaavana ajankohtana viime vuonna kasvuvauhti oli 12 - 13 %. Tämä viittaisi siihen, että rahanuudistukseen liittyvät epäilykset jarruttivat viime vuoden loppupuoliskon talletuskehitystä ja siihen, että toimeenpantu hintasulku vaikutti inflaatio-odotuksia vaimentavasti. Toisaalta on indeksitalletusten verovapaudoll tämän vuoden alusta ollut voimakas vaikutus talletuskehitykseen.

Taseen toisen puolen eristä voidaan todeta pankkijärjestel-

män nettosaatavien valtiolta kasvaneen ennustettua nopeammin ja nettosaatavien ulkomailta supistuneen kausitasoitettuna hiukan ennustettua vähemmän.